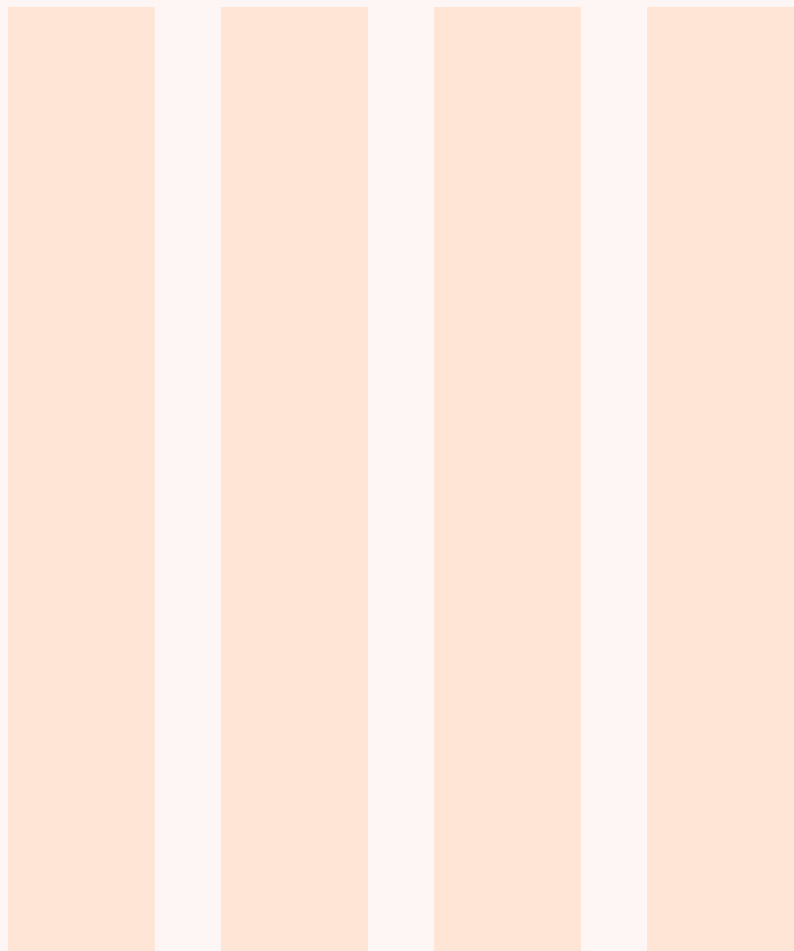

Verksamhetsberättelse med årsredovisning 2019

C.A.N

**Centralförbundet för alkohol-
och narkotikaupplysning,
CAN**

14 april 2020

Innehåll

Direktören har ordet.....	4
Verksamhet	5
Publiceringsverksamhet.....	9
Kommunikation.....	12
Målgrupp unga och vuxna i ungas närhet	13
Utredning och forskning.....	15
Avdelningen för kommunikation och samverkan	26
Tidskriften Alkohol & Narkotika.....	30
Internationell samverkan	31
Förvaltningsberättelse	32
Representation	38
Resultat och ställning.....	39
Bilagor	46

Direktören har ordet

Då är det dags att summera mitt första år som direktör. Det första jag vill säga är – stort tack till er alla för det här året! Stort tack till alla medarbetare, medlemsorganisationer, länsombud, styrelsen och alla övriga samarbetsparter. Det är fantastiskt att vara direktör för en organisation som CAN, som både har allt och som gör allt som jag personligen tycker är viktigt inom ANDT-området. Vi följer och beskriver konsumtionsutvecklingen, vi förmedlar kunskap baserat på fakta från våra undersökningar, vi samverkar med myndigheter, ideella organisationer och andra intressenter och vi bedriver regional verksamhet.

Under 2019 har vi gjort många roliga och utvecklande saker; vi har fått igång arbetet med KULA, börjat webbsända våra Café CAN, fått besök av två ministrar, släppt nya poddavsnitt, varit ute och föreläst, arrangerat konferenser, svarat på frågor från ungdomar och från professionen, tagit fram en ny webbsida, publicerat många rapporter och mer än fördubblat våra inslag i media jämfört med 2018. Dessutom har vi genomfört den största datainsamlingen i skolundersökningens historia (på papper och på webb). Vi ska alla vara stolta över det arbete som vi har gjort tillsammans. För vårt arbete är ett teamwork och vi är beroende av varandra.

När jag började på CAN, träffade jag alla medarbetare enskilt för att höra vilka förväntningar som fanns på mig som direktör och vad medarbetarna ansåg behövde utvecklas. I de samtalen framkom förbättringsområden, bland annat att vi behöver förtydliga våra mål och uppdrag och att utveckla samarbetet internt och externt. Under 2019 började vi att arbeta med detta och under 2020 kommer vi att intensifiera insatserna ytterligare. Vi inleder bland annat ett arbete med Trygghetsrådet, som syftar till vi ska få en gemensam bild över verksamheten, våra mål och vilka kompetenser som vi behöver för att utvecklas. Det är ett långsiktigt arbete som ska leda till gemensamt framtidsfokus, stabilitet och kompetensutveckling för organisationen och för alla anställda.

Charlotta Rehnman Wigstad, direktör för CAN

Verksamhet

Inledning

CAN är ett nationellt kompetenscentrum inom ANDT-området. Vårt uppdrag är att tillhandahålla och sprida saklig kunskap om konsumtions- och skadeutvecklingen av alkohol och andra droger i samhället. Det gör vi genom undersökningar, sammanställningar och forskning, men även via kunskapshöjande insatser.

Våra större återkommande nationella undersökningar är *Skolelevs drogvanor*, *Monitormätningarna* och *Vanor och konsekvenser*. Vi genomför även lokala och regionala undersökningar på uppdrag av kommuner och regioner. Genom en mängd olika kanaler – kurser, konferenser, publikationsverksamhet, frågeservice och webbplatser – sprids kunskap till olika målgrupper. Samverkan med våra medlemsorganisationer och länsombud är prioriterad.

Vår fristående ställning som ideell förening ger oss möjlighet att samverka med en mängd olika aktörer: myndigheter, organisationer och forskningsinstitutioner. CAN:s organisation är också anpassad för att lösa våra uppgifter genom att bedriva regional verksamhet, samverka med organisationer och delta i internationellt arbete.

Genom att vi inte tar ställning i alkohol- och narkotikapolitiska frågor kan vi samverka med organisationer med olika ideologisk grund och samverka med forskare. Vi ser oss som en obyråkratisk organisation med kort beslutstid från projektidé till faktisk handling och vår långa historia talar för kontinuitet och stabilitet i verksamheten.

Vår regionala organisation, med ombud i alla län, gör att vi kan fånga upp behov av insatser och utveckla regionalt anpassade metoder tillsammans med aktörer på den regionala nivån. Genom CAN:s struktur och arbetssätt kan vi hjälpa kommuner och län att utveckla sitt ANDT-förebyggande arbete genom att kartlägga, föreslå åtgärder, bistå i implementering och utvärdera insatserna.

Sammansättningen av CAN:s styrelse är en styrka. Genom att styrelsen har en representation både från våra medlemsorganisationer, statliga myndigheter med sektorsansvar på ANDT-området och från de centrala forskningsråden, finns en bred kompetens bakom beredning av ärenden och riktlinjer för vårt arbete.

Sedan 2002 har CAN ingått avtal med staten (Socialdepartementet), nu senast genom en treårig överenskommelse för perioden 2018–2020. Bidraget under perioden uppgår årligen till 20 500 000 kronor.

I överenskommelsen för perioden 2018-2020 betonas följande:

”En viktig grund för det alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksförebyggande arbetet i Sverige är att det baseras på bästa tillgängliga kunskap. CAN:s kunskapsförmedlande roll är därför en viktig och integrerad del av samhällets preventiva insatser. CAN följer och belyser drogutvecklingen i Sverige och Europa genom egna återkommande undersökningar och insamling och analys av relevanta externa data.”

I överenskommelsen lyfts särskilt följande verksamheter:

- Genomförande av de årliga kartläggningarna av skolevers drogvanor bland elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasiet år 2.
- Medverkan i den Europeiska skolundersökningen the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD).
- Den del av Monitormätningarna som avser smuggling, införsel och konsumtion av tobak.
- Genomförande av undersökningen Vanor och konsekvenser.
- CAN:s uppföljning av gatu- och grossistpriser för ett antal narkotiska preparat. Resultaten presenteras i CAN:s rapporteringssystem om droger (CRD) och ger kunskap om tillgängligheten till narkotika i samhället.

CAN ska genomföra och på lämpligt sätt presentera resultaten av dessa återkommande datainsamlingar. Det inkluderar att i lämpliga delar leverera data till det samlade ANDT-uppföljningssystem som Folkhälsomyndigheten ansvarar för och i övrigt bidra till uppföljningen av regeringens ANDT-strategi 2016-2020. I överenskommelsen nämns CAN:s väl inarbetade kanaler för att sprida information, vår regionala organisation med länsombud och vår samverkan med myndigheter och organisationer i Sverige och internationellt.

I övrigt får medel användas för sådan verksamhet som CAN bedriver i enlighet med sina stadgar och med den inriktning och omfattning som beslutas av CAN:s styrelse.

Mål och målgrupper

CAN:s primära målgrupper är myndigheter, organisationer och personer som arbetar med, forskar om och studerar drogfrågor, i första hand inom den förebyggande sektorn samt ungdomar och vuxna i ungdomars närhet.

Styrelsen har sedan tidigare fastställt tre övergripande mål för verksamheten:

- CAN:s tjänster ska vara av hög kvalitet.
- CAN ska ge service av hög kvalitet.
- CAN:s tjänster ska bli än mer tillgängliga.

Vid årsmötet 2016 antogs CAN:s strategidokument för åren 2016-2020 där även de långsiktiga målen för CAN:s verksamhet fastställdes:

- De som deltagit i våra utbildningar, har köpt vårt material eller använt våra tjänster uppfattar att CAN:s tjänster håller hög kvalitet, informationen är lätt att hitta, att den service som de får är god och att CAN är en uppskattad samarbetspart för våra primära målgrupper.
- CAN har ökat servicen till den regionala nivån bland annat genom att tillhandahålla regionala data, en ökad regional närvaro och genom att ha initierat ett antal regionala samarbeten.
- CAN:s synlighet har ökat genom att forskningsverksamheten alltmer lyfter fram resultat baserade på våra undersökningar, genom att vi arbetar mer proaktivt mot media för att sprida resultaten och genom att vi tillhandahåller mer lättillgängligt material.
- CAN är en attraktiv arbetsplats med spetskompetens inom våra verksamhetsområden.

Övergripande ettårs mål för CAN:s verksamhet 2019

- CAN:s långsiktiga mål enligt strategin 2016-2020 går i rätt riktning.
- Samarbeten med olika lärosäten i och utanför Sverige fortsätter med syftet att CAN:s data i större utsträckning än idag kommer till användning inom forskningen.
- Nya samarbeten med kommuner och/eller regioner kring lokalt förebyggande arbete (enligt ILFA-modellen och liknande analysuppdrag) inleds i och utanför Sverige.
- Antalet regionala pressmeddelanden ökar jämfört med föregående år.
- CAN:s digitala närvaro stärks genom vidareutveckling av rörlig media i samtliga CAN:s kanaler, utveckling av digitala presentationer och ökad aktivitet på sociala medier.

Måluppfyllelse under året

Vad gäller den utpekade inriktningen i strategin för 2016-2020, har vi nått en bra bit på vägen. De uppföljningar av användandet av våra tjänster vi erbjuder visar på ett högt betyg, likaså när vi undersökt medlemsorganisationernas syn på den service de får från CAN.

CAN:s spridning av resultat från utrednings- och forskningsverksamheten har varit omfattande. Antalet omnämningar i medier har mer än fördubblats jämfört med

2018, från knappt 800 till drygt 1600. En kommunikationsstrategi har utarbetats, som tydliggör vad som ska göras inför varje rapportsläpp. Genom ökad synlighet i media har vi stärkt vår roll som samhällsaktör.

I och med CAN:s satsning på KULA – Kunskapsbaserad stöd i utveckling av det lokala ANDT-arbetet har nya samarbeten med kommuner och län kring lokalt förebyggande arbete kommit till stånd.

Under året har vi internt börjat arbeta med att; förtydliga CAN:s mål och uppdrag, öka tydligheten i ledarskapet, utveckla samarbetet internt och externt, hitta nya former för att sprida kunskap till våra målgrupper och förbättra den fysiska arbetsmiljön i våra lokaler.

Kurser, utbildningar och konferenser

Se bilaga 1.

Publiceringsverksamhet

Produktion av rapporter

Under 2019 har följande rapporter utkommit:

Rapportserien

- Nr 180 Drogutvecklingen i Sverige 2019
- Nr 181 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2018
- Nr 182 Estimating total alcohol consumption in the Monitor survey
- Nr 183 Tobaksvanor i Sverige 2003–2018
- Nr 184 Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018
- Nr 185 Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem?
- Nr 186 Befolkningens självrapporterade alkoholvanor 2004–2018
- Nr 187 Skolelevers drogvanor 2019
- Nr 188 ”Visst är man anonym?”
- Nr 189 Resandeförsel och köp av smugglad alkohol 2009–2018

Uppdragsundersökningar

- Nr 54 Teknisk rapport: ANDT-undersökning i Västra Götalandsregionen, Årskurs 9 och gymnasiets år 2, 2019
- Nr 55 Teknisk rapport: ANDT-undersökning i Göteborgs kommun, Årskurs 9 och gymnasiets år 2, 2019
- Nr 56 Teknisk rapport: ANDT-undersökning i Region Jämtland Härjedalen, Årskurs 9 och gymnasiets år 2, 2019
- Nr 57 ANDT-erfarenheter i Region Gävleborg, Gymnasiets år 2, 2019
- Nr 58 ANDT-erfarenheter i Region Kalmar län, Årskurs 9 och gymnasiets år 2, 2019
- Nr 59 ANDT-erfarenheter i Region Västernorrland, i årskurs 9 och gymnasiets år 2, 2019

Fokusserien

- Nr 3 Spel om pengar bland unga
- Nr 4 Marknadsföring av alkohol i sociala medier
- Nr 5 Det går uppåt i åldrarna – Substansdebut bland skolungdomar 1999–2019

Publicerade artiklar

Nedan listas artiklar, med CAN-medarbetare som författare, publicerade i vetenskapliga tidskrifter under 2019.

Ramstedt, M. (2019). Concurrent use of addictive substances among alcohol drinkers: Prevalence and problems in a Swedish general population sample. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 1455072519853917

Landberg, J., Hemmingsson, T., Syden, L. & Ramstedt, M. (2019) The Contribution of Alcohol Use, Other Lifestyle Factors and Working Conditions to Socio-economic Differences in Sickness Absence. *European addiction research*. doi: 10.1159/000504437

Landberg, J., Danielsson, A. K., & Hemmingsson, T. (2019). Fathers' alcohol use and suicidal behaviour in offspring during youth and young adulthood. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. doi:10.1111/acps.13098

Thor, S., Karlsson, P., & Landberg, J. (2019). Social inequalities in harmful drinking and alcohol-related problems among Swedish adolescents. *Alcohol and alcoholism*. <https://doi.org/10.1093/alcalc/agz044>

Sara B. Låftman; Bitte Modin; Gabriella Olsson; Kristina Sundqvist; Johan Svensson; Peter Wennberg. (2020). School ethos and adolescent gambling: A multilevel study of upper secondary schools in Stockholm, Sweden. *BMC Public Health*.

Thern, E., Ramstedt, M., Svensson, J. (2019). Long-term effects of youth unemployment on alcohol-related morbidity. *Addiction*

Thern, E., Ramstedt, M., Svensson, J. (2019) The associations between unemployment at a young age and binge drinking and alcohol-related problems. *European Journal of Public Health*

Katainen, A., Lindeman, M., Svensson, J., Kauppila, E., Hellman, M. (2019) Regulating alcohol marketing on social media: outcomes and limitations of marketing restrictions of Finland's 2015 Alcohol Act. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*. ACCEPTERAD

Lindeman, M., Katainen, A., Svensson, J., Kauppila, E., & Hellman, M. (2019). Compliance with regulations and codes of conduct at social media accounts of Swedish alcohol brands. *Drug and Alcohol Review*, 38(4), 386-390

Thern, E., Ramstedt, M., Tynelius, P., & Rasmussen, F. (2019). Is there an increased risk of criminal behavior among children who were in utero when their mothers were exposed to availability? A register-based study using a natural experiment setting. *Journal of studies on alcohol and drugs*, 80(3), 371-379

Säfsten, E., Forsell, Y., Ramstedt, M., Thakker, K. D., & Galanti, M. R. (2019). A pragmatic randomised trial of two counselling models at the Swedish national alcohol helpline. *BMC psychiatry*, 19(1), 213

Värnild A, Tillgren P, Larm P. Factors related to the increasing number of seriously injured cyclists and pedestrians in a Swedish urban region 2003-17. *J Public Health* [Epub ahead of print]

Guberman GI, Robitaille MP, Larm P, Ptito A, Vitaro F, Tremblay RE, Hodgins S. Are traumatic brain injuries associated with criminality after taking account of childhood family social status and disruptive behaviors? *J Neuropsychiatry Clin Neurosci* 2019; 31: 123-131

Svensson, J & Sundkvist, K, (2019) Gambling among Swedish youth: Predictors and prevalence among 15-and 17-year-old students. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* 36 (2), 177-189

Kommunikation

Under året har en kommunikationsplan tagits fram. Ett omfattande arbete med en ny webbplats har genomförts. Rörlig media och webbsändningar har blivit standard för CAN. CAN har utvecklat sin roll som samhällsaktör, bland annat genom att lyfta olika aktuella frågor, i samband med att ny kunskap presenterats. Olika samhällsaktörer och politiker har besökt CAN, bland andra dåvarande civilminister Ardalan Shekarabi och socialminister Lena Hallengren. Nya rutiner för mediekontakter har utvecklats, vilket resulterat i en stor ökning av synlighet i media.

Synlighet i media – ökning med 127 %

2019 gav vi ut 20 pressmeddelanden (jfr 2018 med 19 st) och "Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning" har haft 1 688 referenser i media under 2019 (jfr 2018 med 744 referenser) och Drugsmart 42 (jfr 2018 med 29 referenser). Källa: Retriever, avser både tryckt press, etermedia och webb.

Rapporter som fått mycket uppmärksamhet i media har varit *Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988-2018*, *Tobaksvanor i Sverige 2003-2018*, *Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018*, *Befolkningens självrapporterade alkoholvanor 2004-2018*, samt inte minst *Det går uppåt i åldrarna – Substansdebut bland skolungdomar 1999-2019*, som presenterades i Göteborg vid konferensen Förebygg.nu.

www.can.se

Webbplatsen can.se är huvudkanal för att föra ut information om CAN:s verksamhet. Can.se hade under 2019 i genomsnitt 11 064 unika användare per månad (2018: 8 593). Den enskilda rapport som laddats ner flest gånger är rapporten *Skolelevs drogvanor 2018*, som laddats ner 8 582 gånger under året.

Ett stort arbete för att förnya webbplatsen har genomförts tillsammans med en extern byrå. Det omfattar byte till en bättre plattform, ny struktur för ökad tillgänglighet samt ny design för att besökaren ska mötas av en modern och tilltalande sajt, samt för att öka tillgängligheten.

Våra nyhetsbrev

En viktig kanal för att sprida information från CAN är nyhetsbrev, som skickas via mejl cirka 10 gånger per år. Det ena vänder sig till vårt nätverk med länsombud och kontaktpersoner hos medlemsorganisationerna. Det andra är öppet för vem som helst att anmäla sig till via hemsidan och har cirka 2 000 prenumeranter.

Målgrupp unga och vuxna i ungas närhet

I detta avsnitt beskrivs verksamheter som CAN initierat och/eller bedrivit under året, som är riktade till unga och vuxna i ungas närhet.

Drugsmart – över 80 000 besökare i månaden

CAN bedriver en webbplats som riktar sig till tonåringar (primärt) och till vuxna som arbetar i ungas närhet. På webbplatsen www.drugsmart.com finns fakta, möjlighet att ställa frågor och andra digitala tjänster. Under 2019 besvarades ca 446 frågor, vilket är det dubbla jämfört med 2018. Antalet användare fortsätter att öka och under året har vi i snitt haft 86 173 unika användare i månaden (2018: 51 962). Allra flest i april med 105 675 unika användare och lägst i juli då vi hade 43 719 användare.

Local Hero

Local Hero är en metod som syftar till att ge unga en meningsfull fritid. Metoden går ut på att unga själva med processledarstöd planerar och genomför lokala drogfria aktiviteter. I början av 2019 genomfördes en Local Hero-workshop i Floby.

Barn i missbruksmiljö

2019 års engagemang för barn som växer upp i missbruksmiljö har bestått i arbete med kampanjveckan Spela roll och med fördjupningsutbildningen "Förstärkt barn- och familjeperspektiv vid missbruk och beroende".

Kampanjen Spela Roll!

Målgrupp för 2019 års uppmärksamhetsvecka var familjecentraler. Det arrangerades bland annat en seminariehalvdag i Stockholm. Kampanjen Spela roll samordnas av CAN och samlar bland andra Blå bandet, Hela människan, Junis (IOGT-NTO:s juniorförbund), SIMON (Svenskar och invandrade mot narkotika), Stiftelsen Trygga Barnen, Barnhälsovården Stockholms läns landsting, Ersta Vändpunkten, Nätverket De glömda barnen Västra Götaland och Stockholms läns nykterhetsförbund.

Överenskommelse med Socialstyrelsen

Överenskommelsen rör fördjupningsutbildningen "Förstärkt barn- och familjeperspektiv vid missbruk och beroende". Under 2019 anordnades 2 utbildningsdagar för nya utbildare. Under året har arbetet i övrigt bestått i uppföljande kontakter

med utbildare samt underhåll och av hemsidan www.can.se/utbildningsfilm. CAN har även haft planeringsmöten tillsammans med Socialstyrelsen kring ett fortsatt uppdrag på området.

ANDT på schemat

ANDT på schemat är ett metodmaterial som hjälper högstadielärare att hantera ANDT-frågor inom sina olika undervisningsämnen med koppling till kurs- och ämnesplanerna. Under 2019 har ett arbete gjorts för att förbättra webbsidan.

Utredning och forskning

I detta avsnitt redovisas den verksamhet som under 2019 bedrivits på avdelningen Analys & Metod. Verksamheten under utredningsrubriken är till stor del finansierad av Socialdepartementets basanslag, medan forskningsverksamheten finansieras av externa forskningsmedel erhållna i konkurrens.

Utredning

Under denna rubrik redovisas verksamheter som huvudsakligen hänförs till utredningssidan på Analys & Metod och finansieras med CAN:s basanslag eller med medel från externa uppdragsgivare. Enligt överenskommelsen med Socialdepartementet förväntas följande specifika verksamheter genomföras: De nationella skolundersökningarna, medverkan i den internationella ESPAD-undersökningen, befolkningsundersökningen Vanor och konsekvenser, CAN:s rapporteringssystem om droger (CRD) samt Monitormätningarnas bevakning av den totala tobaks-konsumtionen. I överenskommelsen påtalas även CAN:s ansvar för att leverera relevanta data till den ANDT-uppföljning som Folkhälsomyndigheten ansvarar för.

ANDT-preventionsindex

På CAN har ett arbete med att utveckla ett index över omfattningen av svenska kommuners alkoholpreventiva insatser utvecklats under en tid. Dessutom konstruerades under 2018, på uppdrag av Folkhälsomyndigheten, två preventionsindex för att mäta det kommunala tobaks- och narkotikaförebyggande arbetet. Med utgångspunkter i nämnda index (alkohol, tobak, narkotika) har arbete med att vidareutveckla ett index som omfattar ANDT-prevention fortgått.

Gränshandelsrapport

På uppdrag av Systembolaget påbörjades en utredning om storleken på norsk gränshandel med alkohol. Arbetet påbörjades 2019 och publiceras i rapportform i CAN:s rapportserie under 2020.

CRD – CAN:s rapporteringssystem om droger

Sedan slutet av 1980-talet administrerar CAN ett rapporteringssystem för att samla in uppgifter om narkotikapriser. Undersökningens tonvikt ligger på att följa narkotikaprisutvecklingen på detaljnivå. Sedan 2010 följs även prisutvecklingen på grossistnivå och från 2017 efterfrågas även priser på vissa smuggelvaror. Rapporteringssystemet består av en webbenkät som två gånger per år går ut

till kontaktpersoner i samtliga polisområden. Prisuppgifterna rapporteras vidare bland annat till UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime), EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) och Folkhälsomyndighetens indikatorlab. Den senaste rapporteringen beskriver narkotika- prisutvecklingen i Sverige 1988-2018 (CAN-rapport 181).

Drogutvecklingen i Sverige

Under 2019 publicerades en kortversion av CAN-rapporten Drogutvecklingen i Sverige (CAN-rapport nr 180). Denna innehöll en uppdatering av samtliga figurer och tabeller från föregående utgåva, sammanfattningar för samtliga substanskapitel samt ett fullständigt kapitel om narkotikautvecklingen.

ESPAD

ESPAD-undersökningen (the European School Survey Project on Alcohol and other Drugs) startades i början av 1990-talet av CAN. Studien går ut på att samla in jämförbara data om europeiska skolungdomars drogvanor. De indikatorer som mäts genom ESPAD betraktas idag som nyckelindikatorer både i enskilda länder och på europainivå. Koordinationsarbetet ligger sedan 2018 hos EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) respektive CNF (Consiglio Nazionale Forense).

Under 2019 genomfördes den 7:e internationella datainsamlingen. För Sveriges del var CAN ansvarigt för fältarbete och inrapportering av data till CNF/EMCDDA. CAN deltog även i årsmötet ESPAD Assembly, lokaliserat i Odessa år 2019. CAN:s Johan Svensson utsågs under året till ny Principal Investigator.

Externa dataleveranser

Förutom att avdelningen Analys & Metod besvarar ett stort antal förfrågningar av mera spontan och temporär karaktär från yrkesverksamma såväl som från privatpersoner, förekommer ett antal mera rutinartade statistikleveranser. Ofta handlar det om specialbearbetningar och vidareförmedlingar av material som samlats in exempelvis via CRD (CAN:s rapporteringssystem om droger), Monitormätningarna, Vanor och konsekvenser eller Skolundersökningarna. Beställare av sådana uppgifter är bl.a. Brå, SCB, Folkhälsomyndigheten samt UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) och EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction), de två sistnämnda med Folkhälsomyndigheten som mellanhand.

Faktaförmedling

Förutom den faktaförmedling som sker kontinuerligt vid mera spontana förfrågningar har avdelningen Analys & Metod sett till att faktaöversikter och s.k. "frågor & svar" som publiceras på www.can.se hållits uppdaterade. Under 2019 publicerades dessutom en ny faktaöversikt om Narkotikaklassade läkemedel.

Vidare har utredare från avdelningen genomfört presentationer i olika sammanhang, exempelvis utbildningar, konferenser, mässor och regionala CAN-dagar.

Futura01

Syftet med projektet är att följa en grupp personer födda 2001 och undersöka hur deras ANDT-vanor utvecklas över tid, liksom vilka bestämningsfaktorer som har betydelse för denna utveckling. Gruppen kommer kontinuerligt att följas upp i register och med nya enkäter. Den första datainsamlingen gjordes via gruppenkät i skolmiljö i årskurs 9 under 2017. Våren 2019 följdes det upp med en enkät som besvarades enskilt. Ett par manuskript baserade på Futuramaterialet har under året påbörjats och presenterats på forskningskonferenser, och en CAN-rapport har påbörjats.

KULA

Ansvaret för KULA (Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet) ligger på avdelningen för Kommunikation och samverkan, men Analys och metod har också medverkat i projektet. Bland annat har avdelningen byggt upp en databas för internt bruk där tillgängliga ANDT-indikatorer kan följas upp regionalt och i vissa fall även lokalt.

Monitormätningarna

Sedan 2013 följer CAN vuxnas alkohol- och tobaksanvändning genom de årliga Monitormätningarna. Huvudsyftet med mätningarna är att beräkna den totala volymen alkohol respektive tobak som konsumeras i landet. Detta görs genom att den i Sverige registrerade försäljningen kompletteras med de oregistrerade anskaffningskällorna.

Sedan år 2000 görs löpande telefonintervjuer med personer i åldern 17-84 år där dessa bland annat redogör för sina alkohol- och tobaksköp. Under ett kalenderår genomförs totalt ca 18 000 intervjuer och utöver frågor om anskaffningskällor ingår även frågor om användningsvanor på både alkohol- och tobaksområdet.

Under 2017 påbörjades ett utvecklingsarbete i syfte att kunna erbjuda respondenterna att besvara undersökningen via en länk i ett sms och under 2019 gjordes ett större avslutande test parallellt med de vanliga intervjuerna, vilket kommer att

ligga till grund för att redovisa hur den nya metoden förhåller sig till den gamla. Från och med 2020 används den nya metodiken i mätningarna.

Under 2019 publicerades fem rapporter inom ramen för Monitormätningarna: Estimating total alcohol consumption in the Monitor survey (CAN-rapport nr 182), Tobaksvanor i Sverige 2003–2018 (nr 183), Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018 (nr 184), Befolkningens självrapporterade alkoholvanor 2004-2018 (nr 186) och Resandeförsel och köp av smugglad alkohol 2009-2018 (nr 189). På Almedalen gjordes en presentation av rapporten om tobaksvanorna.

Online Marketing of Alcohol

CAN medverkade i Projektet Online Marketing of Alcohol, lett av CEACG (Center för forskning i beroenden, kontroll och styrning) vid Helsingfors universitet. Efter att den engelskspråkiga internationella slutrapporten släpptes publicerade CAN en egen fokusrapport "Marknadsföring av alkohol i sociala medier" (nr 4). Rapporten presenterades på ett Café CAN med närvaro av utredarna för Alkoholreklam i sociala medier m.m. (SOU 2017:59).

Skolundersökningen

Den årliga riksrepresentativa enkäten om skolungdomars ANDT-vanor genomfördes under våren. Undersökningen har pågått sedan 1971 i grundskolan (årskurs 9) och sedan 2004 i gymnasiet (år 2). Nytt för 2019 var att de skolor som önskade och hade lämplig utrustning gavs möjlighet att besvara enkäten digitalt. Detta föll väl ut och denna möjlighet permanentades. En särskild metodrapport beskriver tillvägagångssättet närmare samt konstaterar att resultaten påverkades endast i enstaka undantagsfall med den nya metoden (CAN rapport nr 188).

I december släpptes resultatrapporten under ett Café CAN där socialministern medverkade (CAN rapport nr 187). Dessutom publicerades två fokusrapporter baserade på skolundersökningsmaterialet: "Ungas spel om pengar" (nr 3), som presenterades på Café CAN med närvaro av bland annat civilministern samt "Det går uppåt i åldrarna – Substansdebut bland skolungdomar 1999-2019" (nr 4), presenterad på konferensen Förebygg.nu.

På uppdrag av Folkhälsomyndigheten genomför CAN en analys av skoldata i syfte att spegla ANDT-utvecklingen i olika SES-grupper och regiongrupper för att se hur detta utvecklats under olika strategiperioder samt om ojämlikheten inom grupperna förändrats över tid. Arbetet påbörjades under 2019 men slutredovisas till Folkhälsomyndigheten mars 2020. Under hösten 2020 har CAN möjlighet att göra egna publikationer med detta underlag.

I samband med de ordinarie ANDT-undersökningarna bland skolungdomar erbjuder CAN kommuner och regioner möjligheten att beställa totalundersök-

ningar i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Redovisningen består av datafiler och en teknisk rapport. Om uppdragsgivaren så önskar går det också att beställa en resultatrapport. Under 2019 genomfördes flera uppdragsenkäter än någonsin tidigare i CAN:s historia (ca 52 000). Följande uppdragsgivare var aktuella 2019: Gävleborg (region), Göteborg (kommun), Jämtland Härjedalen (region), Kalmar (region), Västernorrland (region) och Västra Götaland (region).

Barn i missbruksmiljö

På uppdrag av Systemblaget genomfördes en forskningsöversikt av studier som skattar hur många barn som växer upp med föräldrar som har alkoholproblem. Det resulterade i CAN-rapport 185 "Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem?"

CAN:s drogforskningspris

Bo Söderpalm, professor vid Göteborgs universitet, tilldelades CAN:s drogforskningspris 2019.

"Professor Bo Söderpalm har genom sin translationella forskning bidragit till flertalet viktiga genombrott inom beroendeforskning. Kännetecknande för Professor Söderpalms forskningsinsatser är att han först identifierat mekanismer i hjärnan som är centrala för beroendeutvecklingen, och därefter undersökt hur farmakologiska behandlingsalternativ påverkar alkoholintag hos personer med alkoholberoende."

Priset delades ut under Förebygg.nu 2019 i Göteborg.

Nordiskt samarbetsprojekt om minskat ungdomsdrickande

Under 2019 medverkade CAN i en framgångsrik nordisk ansökan till forskningsrådet NOS-HS (The Joint Committee for Nordic research councils in the Humanities and Social Sciences) om finansiering av ett tvåårigt projekt om minskat ungdomsdrickande. Projektet heter "Twenty years later: explanations and consequences of the decline in adolescents drinking in the Nordic countries" och innehåller nordiska jämförande analyser av ungdomsdrickandet. Projektet kommer att pågå under perioden 2020-2021.

Narkotikaanvändningen i Sverige

På uppdrag av Folkhälsomyndigheten startades ett projekt i december 2019 som går ut på att genomföra fördjupade analyser av de som använder narkotika i Sverige utifrån undersökningen Vanor och konsekvenser. I uppdraget ingick att titta närmare på socioekonomiska skillnader i narkotikaanvändning samt att undersöka risken för hälsoproblem hos narkotikaanvändare och deras anhöriga. En slutrapport ska redovisas i april 2020.

Forskning

Under denna rubrik redovisas kortfattat verksamheten i forskningsprojekt som CAN-medarbetare medverkat i under 2019. Redovisningen görs för tre olika typer av forskningsprojekt: kortare projekt – normalt 1 år – som förvaltas av CAN och i huvudsak är finansierade av Systembolagets Alkoholforskningsråd, doktorandprojekt samt andra längre forskningsprojekt som genomförs inom ramen för CAN:s forskningsverksamhet och anknnytning till Karolinska Institutet. Dessa projekt är i huvudsak finansierade av Forte.

Här redovisas kortare forskningsprojekt som i huvudsak finansieras av Systembolagets Alkoholforskningsråd:

Är totalkonsumtionsmodellen giltig för olika socioekonomiska grupper?

I detta projekt undersöks i vilken grad totalkonsumtionsmodellen är giltig för olika socioekonomiska grupper. Under 2019 har två studier färdigställts för att skickas in till tidskrifter: 1. T Norström & J Landberg. Do changes in total consumption have differential effects on alcohol-related mortality across SES-groups? samt J Landberg & T Norström. Are trajectories in drinking synchronized across SES-groups?

Alkoholpriserändringar och konsumtion hos unga i olika socioekonomiska grupper

I detta projekt undersöks i vilken grad alkoholpriserna påverkar ungdomars konsumtion och om denna påverkan i så fall varierar mellan olika socioekonomiska grupper. En artikel färdigställdes och skickades in till tidskrift under 2019 (Trolldal, B., Landberg, J. & Ramstedt, M. Changes in the price of alcohol and effect on youth drinking and in different socioeconomic groups. Submitted to Alcohol and Alcoholism).

Alkoholkonsumtion och samtidig användning av andra substanser i den allmänna befolkningen

Syftet med detta projekt är att kartlägga och analysera förekomsten av samtidig användning av tobak, narkotika och läkemedel bland olika alkoholvanegrupper i Sverige. Resultaten visar att hög alkoholkonsumtion är kopplad till en hög användning av tobak, illegala droger samt icke-föreskriven användning av lugnande och smärtstillande läkemedel. Vidare framkommer att risken för alkoholberoende ökar betydligt vid olika konsumtionsmönster om även andra substanser används. Resultaten publicerades i Nordic Studies on Alcohol and Drugs i juni 2019 och en

populärvetenskaplig version togs fram av Popnad. (Ramstedt, M. (2019). Concurrent use of addictive substances among alcohol drinkers: Prevalence and problems in a Swedish general population sample. Nordic Studies on Alcohol and Drugs)

Orsaker bakom minskat ungdomsdrickande – en jämförelse mellan Sverige och Danmark

Det övergripande syftet med projektet är att utvärdera betydelsen av ett antal hypoteser om varför alkoholkonsumtionen sjunkit bland unga både i Sverige och i andra länder under de senaste åren genom att jämföra utvecklingen av dessa faktorer i Sverige och Danmark. Under 2019 presenterades en studie med fokus på föräldraskapets betydelse för ungdomsdrickandets utveckling i Sverige och Danmark på en forskningskonferens (KBS) i Krakow.

Marknadsföring av alkohol på sociala medier

OMA-projektet (Online Marketing of Alcohol) genomförs i samarbete mellan CAN och Helsingfors universitet (CEACG). Projektet har som huvudsakligt syfte att undersöka eventuella förändringar i och med den nya finska lagstiftningen som trädde i kraft januari 2015. Projektet har under 2019 publicerat: en vetenskaplig artikel (ytterligare en är accepterad), en vetenskaplig rapport publicerad vid Helsingfors universitet samt en CAN fokusrapport (nr 4 2019). Projektet presenterades också vid ett Café CAN (24/4). Projektet finansierades av Systembolagets Alkoholforskningsråd, Stiftelsen för alkoholforskning i Finland samt Finlands Akademi. Projektets huvudsakliga del avslutas 2019, dock analyseras materialet fortsättningsvis och fler artiklar är planerade.

Unemployment among young people and alcohol-related health consequences

Det övergripande syftet med projektet är att undersöka sambandet mellan arbetslöshet i unga år och efterföljande alkoholrelaterade hälsoproblem senare i livet. Under 2019 publicerades två artiklar från projektet: Thern, E., Ramstedt, M., Svensson, J. (2019). Long-term effects of youth unemployment on alcohol-related morbidity. *Addiction* samt Thern, E., Ramstedt, M., Svensson, J. (2019) The associations between unemployment at a young age and binge drinking and alcohol-related problems. *European Journal of Public Health*.

Nedan redovisas CAN-anställdas verksamhet i pågående doktordprojekt som bedrivs på halvtid och som finansieras av externa forskningsmedel från i huvudsak Forte.

Epidemiology of cannabis use among adolescents in Sweden

Isabella Gripe (huvudhandledare: Mats Ramstedt). Avhandlingen behandlar epidemiologiska frågeställningar med avseende på cannabisanvändning bland unga i Sverige med fokus på trender och problem. En första artikel om sambandet mellan alkoholkonsumtion och cannabisanvändning bland unga i Sverige publicerades under 2018. Under 2019 har en andra artikel färdigställts och skickats in till tidskrift. (Gripe, I, Danielsson, A-K, Karlsson, P., Thor, S. & Ramstedt, M. Are the well-off youth in Sweden more likely to use cannabis?).

Alcohol's harm to others in Sweden

Erica Sundin (huvudhandledare: Mats Ramstedt). Avhandlingen studerar negativa konsekvenser av andras drickande. 2017 publicerades en första artikel som jämför olika sätt att mäta dessa problem. Under 2018 genomfördes halvtidskontrollen och två andra artiklar kommer att färdigställas varav en är inskickad till tidskrift under 2019 (Sundin, E., Galanti, R., Landberg, J. & Ramstedt, M Severe harm from others' drinking: a population-based study on gender differences and the role of one's own drinking habits).

Monitoring alcohol prevention and alcohol related problems in Sweden

Tony Nilsson (huvudhandledare: Håkan Leifman). Avhandlingen undersöker utvecklingen av lokalt alkoholförebyggande arbete i Sverige samt dess relation till alkoholkonsumtions- och skadeutvecklingen. I avhandlingsarbetet används sammanstatta mått på prevention för att fånga ett brett spektrum av förebyggande arbete. Disputationen genomfördes framgångsrikt i mars 2019.

Alcohol-related harm among adolescents in Sweden

Siri Thor (huvudhandledare: Jonas Landberg). Doktorandarbetet syftar till att undersöka olika aspekter av epidemiologin av alkoholrelaterade negativa konsekvenser bland unga. Mer specifikt är målet att undersöka vad som korrelerar med alkoholrelaterade konsekvenser bland ungdomar. En artikel publicerades under 2016 och ytterligare en artikel med fokus på socioekonomiska skillnader har skickats in till tidskrift under 2018. 2019 publicerades artikeln Social inequalities in harmful drinking and alcohol-related problems among Swedish adolescents (Thor, S, Karlsson, P. & Landberg, J.).

Nedan redovisas CAN-anställdas verksamhet under 2019 i forskningsprojekt som finansieras av externa forskningsmedel från i huvudsak Forte och där medlen förvaltas av Karolinska Institutet.

Alkohol och sjukfrånvaro

(Huvudsökande: Jonas Landberg, slutdatum: 2019-06-30). Projektet är baserat på data från en longitudinell frågeundersökning med omkring 90 000 svarande från Stockholms län och består av två delstudier. I den första studien undersöks hur risken för sjukfrånvaro varierar över olika alkoholvanor samt hur förändringar i alkoholkonsumtion påverkar risken för sjukskrivningar.

Den andra delstudien fokuserar på socioekonomiska skillnader i alkohol och sjukfrånvaro. Här ligger fokus på att undersöka i vilken utsträckning socioekonomiska skillnader i sjukfrånvaro kan förklaras av skillnader i alkoholvanor, men vi kommer även att undersöka betydelsen av andra faktorer som skillnader i livsstil och arbetsförhållanden. Under 2019 har en studie publicerats (Landberg, J., Hemmingsson, T., Syden, L. & Ramstedt, M. (2019) The Contribution of Alcohol Use, Other Lifestyle Factors and Working Conditions to Socioeconomic Differences in Sickness Absence. European addiction research). Ytterligare en artikel färdigställdes och är inskickad under 2019.

Trender och prediktorer för spelande om pengar bland ungdomar

(Huvudsökande: Johan Svensson, slutdatum: 2019-04-17). Syftet med projektet är att beskriva utvecklingen av spelande bland ungdomar och att beskriva vilka faktorer som samvarierar med spel och speciellt frekvent spel. Projektet avslutas under 2019 då två studier publicerats: Sara B. Låftman, Bitte Modin, Gabriella Olsson, Kristina Sundkvist, Johan Svensson, Peter Wennberg (2020). School ethos and adolescent gambling: A multilevel study of upper secondary schools in Stockholm, Sweden. BMC Public Health. 24 och Svensson, J & Sundkvist, K, (2019) Gambling among Swedish youth: Predictors and prevalence among 15- and 17-year-old students. Nordic Studies on Alcohol and Drugs 36 (2), 177-189

Marknadsföring av spel via sociala medier

(Huvudsökande: Johan Svensson, slutdatum: 2020). Den svenska spelmarknaden har varit tudelad mellan företag som bedriver spel på den svenska marknaden med licens och internationella spelbolag som bedriver spel huvudsakligen via internet, utan svensk spellicens. 2019 förändrades detta då denna spelmarknad blev licensbaserad. Projektet har som övergripande syfte att undersöka marknadsföring av spel på internet samt i sociala medier, mer specifikt syftar studien till att undersöka om den förändrade spelmarknaden medfört en förändring i marknads-

föringen och dess innehåll vad avser internet och sociala medier. Projektet har samlat in data och preliminära analyser har bland annat presenterats vid en nordisk spelkonferens (GAMIC). Projektet har utökats genom ett samarbete inlett med Helsingfors universitet (CEAGC) där jämförelser mellan en monopolmarknad (Finland) och licensbaserad marknad (Sverige) är i centrum.

Children with heavy drinking parents in the general population

(Huvudsökande: Michael Livingston, slutdatum: 2021-06-30). I detta projekt studeras negativa konsekvenser bland unga som har föräldrar som dricker för mycket alkohol. Till grund för analyserna ligger svar från ett stort riksrepresentativt urval ungdomar födda 2001, som samlats in i projektet Futura01.

På Systembolagets alkoholforskningskonferens 2018 presenterades resultat som visar att barn som upplever att deras föräldrar dricker för mycket alkohol generellt mår sämre än andra barn. 2019 har tre manus sammanställts och kommer att skickas in till tidskrifter under 2020. Resultaten från de tre delstudierna har spridits på totalt fyra olika seminarier och konferenser under 2019.

Ungdomar som inte dricker alkohol: associerade faktorer, hälsoutfall och olika utvecklingsvägar

(Huvudsökande: Peter Larm, slutdatum: 2019-12-31). Detta treåriga forskningsprojekt syftar till att förstå mer om orsaker till att allt fler unga inte dricker alkohol och vad det får för konsekvenser vad gäller t.ex. ungdomars hälsa. Till grund för analyserna ligger CAN:s skoldata, data från ESPAD samt olika unika longitudinella data.

Alkohol och äldre

(Huvudsökande: Jonas Raninen, slutdatum: 2019-12-31). Detta postdoc-projekt fokuserar på det ökande drickandet bland äldre och belyser bland annat alkoholkonsumtion och dryckersmönster och äldres andel av totalkonsumtionen. 2018 presenterades resultat kring sambandet mellan drickande och dödlighet bland äldre på det årliga symposiet för Kettil Bruun Society i Chiang Mai, Thailand. Projektet har också samverkat med forskare från de nordiska länderna kring jämförande analyser över äldres drickande i de nordiska länderna. Två studier skickades in till tidskrifter under 2019: Raninen, J. & Agahi, N. "Trends in older people's drinking habits, Sweden 2004-2017" och Bloomfield, K., Raninen, J., Ekholm, O., Bye, E., Agahi, N & Tigerstedt, C. "Drinking habits among older people in the Nordic countries".

Cannabisanvändning bland unga i Sverige – mönster, orsaker och konsekvenser

Huvudsökande: Thor Norström, slutdatum: 2020-10-31). Detta projekt innehåller ett antal epidemiologiska studier om utveckling och användningsmönster av cannabis bland unga i Sverige. Analyserna baseras till största delen på data som samlats in av CAN, främst CAN:s skoldata. Se ovan Isabella Gripes doktorandprojekt.

Futura01 – en nationell longitudinell kohortstudie om betydelsen för ungdomar att växa upp under en period med historiskt låg alkoholkonsumtion

(Huvudsökande: Jonas Raninen, slutdatum: 2020-10-31). Se ovan om projektet Futura01.

Avdelningen för kommunikation och samverkan

Avdelningen har 2019 utvecklat både interna arbetsformer och extern kommunikation.

Tre team har skapats för att kraftsamla kring:

- Extern kommunikation
- Vår verksamhet som riktar sig till vår målgrupp unga och vuxna i ungas närhet
- Vår verksamhet som riktar sig till vår målgrupp ideella och professionella inom ANDT-området i samverkan med vårt nätverk i hela landet

Under året har biblioteket som stängdes 2018 omvandlats till avslutade samlingar. Fortsättningsvis erbjuds CAN:s nätverk hjälp till informationssökningar i bland annat referensdatabaser genom vår bibliotekariekompetens.

Almedalsveckan

Tillsammans med många av våra medlemsorganisationer byggde vi återigen vår plattform Soberian där 29 seminarier ägde rum måndag till torsdag. Soberian hade över 1 200 besökare under veckan. Förutom seminarier och debatter serverades Almedalsdrinken, som var mycket efterfrågad. Flera medarbetare från CAN deltog i olika seminarier och vi arrangerade även tre egna seminarier:

- Att ha en anhörig som dricker för mycket – hur vanligt är det och vilka konsekvenser kan det få? Deltog gjorde bland annat Mats Ramstedt, forskningsansvarig CAN.
- Hur har tobaksvanorna i Sverige utvecklats över tid? Deltog gjorde bland annat Martina Zetterqvist, utredare CAN.
- ANDT-arbete lokalt – mäta och följa upp. Deltog gjorde bland annat CAN:s direktör Charlotta Rehnman Wigstad.

Café CAN i ny form

Under året har vi arrangerat 4 frukostträffar för våra medlemsorganisationer och andra intresserade under namnet Café CAN:

- Spel om pengar bland unga. Panelsamtal.
- Marknadsföring av alkohol i sociala medier i Sverige. Panelsamtal. Medverkade gjorde bland andra civilminister Ardalan Shekarabi.

- Tema – Anhörig. Panelsamtal. Medverkade gjorde bland andra CAN:s ordförande Yasmine Bladelius.
- Skolelevers drogvänor 2019. Medverkade gjorde bland andra socialminister Lena Hallengren.

Hejdå alkoholskador – kampanj riktad mot unga vuxna

Under 2013–2015 genomförde CAN tillsammans med länsstyrelserna i storstads-länen ett utvecklingsprojekt för att ta fram en kommunikationsinsats om att inte förse minderåriga med alkohol. Under 2019 har kampanjen bedrivits i samarbete med länsstyrelserna.

Kampanjinsatser har genomförts i Jämtlands län med spridning av budskap via sociala medier. År 2019 medverkade CAN tillsammans med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Göteborgs stad i ett event på festivalen Way Out West i Göteborg. Inför detta genomfördes en utbildning om Hejdå alkoholskador i Göteborg för de som skulle arbeta med kampanjen under festivalen. CAN bidrog även i planeringen samt med produktion av kampanjmaterial.

Samverkan – CAN:s nätverk i landet

Exempel på verksamheter som ägt rum runt om i landet i samarbete med lokala aktörer är: Cannabis-konferens i Uppsala i maj; En dag om riskbruk, missbruk och beroende Umeå i maj; Utbildning kommunala samordnare Östergötland i augusti; Fyrlänskonferens för norrlandslänen i oktober; Konferensen Jag brinner i Gävle i oktober.

Introduktionsdagar för nya länsombud och nya kontaktpersoner hos medlemsorganisationerna genomförs regelbundet.

Samverkan med medlemsorganisationer

Under året har vi fortsatt att utveckla och fördjupa samarbetet med våra medlemsorganisationer. En ny medlemsorganisation har tillkommit, Hjärt-Lungfonden. Antalet medlemsorganisationer i CAN uppgår idag till 45.

Vi har fortsatt nära samarbete med många av våra medlemsorganisationer. Vi träffar dem regelbundet och diskuterar och utvecklar samverkans- och serviceformer. Målet är en långsiktig relation till varje enskild medlemsorganisation, så att vi därmed kan tillgodose deras behov och ha ett ömsesidigt utbyte som främjar båda parter. Årets medlemsorganisationskonferens ägde rum tillsammans med länsombuden på Hasselbacken i Stockholm.

Länsombud

CAN har länsombud i de flesta län, i de tre storstadslänen är de flera. Nya länsombud tillkom i Västernorrlands län och Kronobergs län. I de län där CAN är med och anordnar konferenser gör länsombuden ofta stora insatser, både i det förberedande arbetet och när konferenserna genomförs. Länsombuden har årliga dialogsamtal med CAN. Dialogsamtalen ligger till grund för en del av de aktiviteter som CAN planerar i olika delar av landet.

Länsombud vid utgången av 2019:

Gotland	Monica Engström Thomsson
Gävleborg	Johnny Gustafsson
Halland	Leif Arne Gustavsson
Jämtland	Thomas Andersson
Kalmar	Kjell Lindberg
Kronoberg	Sanna Sommén
Norrbottn	Annika Nordstrand
Skåne	Hanna Mann och Emeli Olofsson
Stockholm	Sofia Herlitz, Therese Holmkvist och Anette Kuhlström
Uppsala	Anna Haid
Värmland	Monica Ekström
Västerbotten	Mats Lövgren
Västmanland	Ammi Karlsson Pye
Västra Götaland	Håkan Eriksson, Ulla Kungur och Ulrika Ankargren
Västernorrland	Anna Karlsson
Örebro	Marie Montin
Östergötland	Lotta Hjalmarsson-Österholm

Vakanser i Blekinge, Dalarna, Jönköping och Södermanland

Nätverkskonferens

Årets nätverkskonferens genomfördes den 2-3 oktober på Hasselbacken i Stockholm med 40 deltagare. Samrådsgruppen, bestående av representanter för länsombuden och medlemsorganisationerna var med i planeringen av konferensen tillsammans med CAN.

Deltagarna fick en nulägesrapport av CAN:s direktör och en inblick i CAN:s framtid. De fick ta del av delar av CAN:s verksamhet och några av CAN:s doktorander presenterade sina studier. Deltagarna fick höra presentationer av ett urval av CAN:s rapporter samt delta i övningar kring hur man kan arbeta praktiskt med rapporterna. Det blev även möjlighet till samtal och erfarenhetsutbyte. Innan den gemensamma middagen på kvällen fick deltagarna lyssna till ett konstnärligt framträdande med musik och text utifrån ett anhörigperspektiv.

Föreläsarbidrag

CAN ger bidrag till organisationslivet i form av ersättning till föreläsare inom drogområdet, för att framförallt stimulera organisationernas lokala verksamhet. Bidraget uppgår till högst 65 procent av den totala kostnaden.

Föreläsningverksamheten har 2019 omfattat 16 tillfällen med sammanlagt 250 föreläsningstimmar. Antalet deltagare har uppgått till 404. 18 ansökningar har inkommit, några har fått avslag och andra har inte redovisat och därmed inte fått bidraget. 16 500 kronor har betalats ut.

ILFA – indikatorbaserat lokalt förebyggande arbete

Under 2019 avslutades det fyraåriga ILFA-projektet i Kalmar län med en konferens – Landa och lyft! Omkring ett 80-tal deltog: politiker, ANDT-samordnare och tjänstemän i kommuner, länsstyrelse, polis med flera.

KULA – Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet

Under 2019 har en projektledare varit anställd för att förstärka utvecklingen av CAN:s regionala arbete och föreslå framtida satsningar utifrån erfarenheter och lärdomar från ILFA-projektet.

I juli 2019 sjösattes KULA – Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet. CAN:s erbjudande av stöd till län och kommuner genom kartläggning av ANDT-situationen, men även av det förebyggande arbetets organisation. Med kartläggningarna som bas kan CAN hålla kommundialoger med faktabaserad rådgivning och rekommendationer baserade på kunskap.

Under 2019 har projekt inletts i Blekinge län, i Lidköpings kommun, samt Stenungsunds kommun.

Pris för årets förebyggande arbete

På initiativ från länsombudsgruppen instiftade CAN 2011 ett pris för Årets förebyggande arbete. Priset är uppdelat i två kategorier: Årets förebyggare och Årets förebyggande kommun. Priset i kategorin Årets förebyggare tilldelades Sara Gunnarsson Forsberg, drogförebyggande samordnare i Vänersborgs kommun och Anders Björkman som har varit drogförebyggande samordnare i Motala kommun som fick dela på 25 000 kr. Priset i kategorin Årets förebyggande kommun, som är ett vandringspris, tilldelades Haninge kommun. Juryn bestod av representanter från CAN, IQ och Länsstyrelserna.

Tidskriften Alkohol & Narkotika

Alkohol & Narkotika är en populärvetenskaplig tidskrift med ambitionen att enligt journalistiska principer bevaka och granska aktuella frågor inom det drog- och socialpolitiska området, rapportera om forskning inom detta fält och vara ett forum för debatt. Tidskriften innehåller bland annat reportage, nyheter, populärvetenskapliga artiklar, debatt och krönikor.

Under året har Alkohol & Narkotika publicerat sex nummer, varav tre har varit temanummer:

- Internetbehandling
- Anhöriga
- Arbetsplatsen

Antalet prenumeranter har under 2019 legat stabilt på ungefär 1200.

Webbplatsen har publicerat innehåll från den tryckta tidskriften och exklusiva webbartiklar. Besökarantalet har ökat under året och ligger på ca 5000 besökare varje månad.

I samband med temanumret om Anhöriga arrangerades ett Café CAN med samma tema.

Under hösten vikarierade Anna Fredriksson för chefredaktören Julius von Wright som var föräldraledig.

Podcasten (B)ruset

Alkohol & Narkotikas podd (B)ruset har fortsatt och har släppt sex avsnitt under året. En serie har gjorts i samarbete med konferensen Förebygg.nu, då Clara Henriksson intervjuade fem personer om förebyggande, tobakspolitik, kroppsuppfattning, ANDT-strategin och barn i missbruksmiljö. Det mest lyssnade avsnittet var en intervju med utredaren Emelie Thern om det så kallade ”starkölsförsöket”, som hade 700 lyssningar.

Internationell samverkan

Förfrågningar från andra länder förekommer ofta. Intresset kring Sveriges droginformation och drogpolitik är stort. CAN:s kontakter med andra länder upprätthålls bland annat genom deltagande i konferenser och expertmöten samt genom skriftliga förfrågningar och besök på CAN.

När det gäller internationella möten är CAN regelbundet representerat vid de årligen återkommande konferenserna Nordisk Rusmedelskonferens samt Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society (KBS). CAN är medlem i International Council on Alcohol and Addictions (ICAA) och Nordic Alcohol and Drugs Policy Network (NordAN), dessutom deltar CAN i den europeiska skolundersökningen ESPAD.

Internationella konferenser och möten

- 27-30 januari deltog Mia Sundelin på WHO konferens i Santo Tirso, Portugal
- 1 februari deltog Julius von Wright i styrgruppsmöte för Nordisk Rusmiddelseminar 2019
- 12 februari presenterade Erica Sundin på seminarium: Severe harm from known people's and strangers' drinking, Centre for Alcohol and Policy Research, La Trobe University, Melbourne
- 10-12 april presenterade Jonas Raninen en studie om psykosomatiska problem och alkoholkonsumtion bland ungdomar vid ett tematiskt möte anordnat av The Kettil Bruun Society i Krakow, Polen
- 19 april presenterade Mats Ramstedt Changes in parenting as an explanation for the decline in youth drinking – can we learn something from a comparison of Sweden and Denmark?, KBS, Krakow
- 3-7 juni deltog Jonas Raninen på den årliga konferensen för The Kettil Bruun Society i Utrecht, Nederländerna
- 26-30 aug. medverkade Charlotta Rehnman Wigstad och Sara Kristensson i Nordisk Rusmiddelseminar 2019, Grönland
- 7-8 oktober deltog Ulf Guttormsson vid ESPAD General Assembly, Odessa
- 23-25 okt. deltog Martina Zetterqvist och Ulf Guttormsson på konferensen Lisbon Addictions 2019, Portugal
- 24 okt. deltog Charlotta Rehnman Wigstad på ett expertmöte om dopning i Köpenhamn
- 24-25 okt. medverkade Charlotta Rehnman Wigstad på konferensen Fitness Dopning and Public Health i Köpenhamn

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Styrelsen och direktören för Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, med säte i Stockholm, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2019.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN är ett nationellt kompetenscentrum inom ANDT-området med uppdrag att följa konsumtionsutvecklingen och sprida saklig kunskap om konsumtions- och skadeutvecklingen av alkohol och andra droger i samhället.

Våra återkommande större nationella undersökningar är Skolelevers drogvanor, Monitormätningarna och Vanor och konsekvenser. CAN genomför även lokala och regionala undersökningar av olika karaktär på uppdrag av kommuner och län.

För perioden 2018–2020 har CAN tecknat en treårig överenskommelse med staten (Socialdepartementet). I överenskommelsen specificeras de områden som CAN ska arbeta med.

Verksamheten under 2019 har haft följande inriktning:

- Att fördjupa och utveckla det regionala och lokala arbetet. Detta genom regionala konferenser i samarbete med länsombud och medlemsorganisationer, och genom en fördjupad kontakt med Länsstyrelsernas och kommunernas ANDT-samordnare.
- Att genom CAN:s arbete med KULA – Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet kunna erbjuda stöd till den regionala och lokala nivån.
- Att genom digitala kanaler, materialproduktion, kurser och konferenser tillhandahålla forskningsresultat och andra fakta på ett målgruppsanpassat och lättillgängligt sätt.
- Att genom ett ökat fokus på tillgänglighet och en ökad närvaro i digitala medier stärka bilden av CAN som ett kompetenscenter och bistå med kunskap till våra målgrupper i hela landet.
- Att genom vår populärvetenskapliga tidskrift föra ut och granska aktuell forskning och företeelser inom drogområdet, sprida ny kunskap och uppmuntra till debatt.

- Att genom att bistå med fakta och metoder, sprida kunskap till skolelever, föräldrar, lärare och andra vuxna som arbetar med ungdomar och med ANDT.
- Att genom våra undersökningar och kartläggningar belysa användningen av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.
- Att genom att erbjuda fortbildning, samverkan och information till organisationer bidra till ökad kunskap och ökat samarbete inom drogområdet
- Att genom samverkan med olika lärosäten och forskargrupper bidra till produktion och spridning av kunskap inom drogområdet.

Ändamål och stadgar

CAN:s stadgar anger följande ändamål för verksamheten: "Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) är en oberoende organisation som har till uppgift att följa konsumtionsutvecklingen, bedriva och främja saklig information om verkningar på individ och samhälle av alkohol- och narkotikabruk liksom om metoder för att förebygga alkoholskador och icke-medicinskt bruk av narkotika. Ändamålet är att minska konsumtionen av alkohol och tobak och verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med en vision om en värld fri från skador orsakade av ovanstående substanser".

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Ett beslut togs om att lägga ner CAN:s bibliotek för allmänheten från och med den 1 januari 2019. Biblioteksverksamheten var helt avslutad den 17 juni 2019 i och med återlämnandet av den del av lokalerna som inhyste biblioteket. Stora delar av samlingen finns kvar i ett arkiv och finns tillgängliga under särskilda förutsättningar.

Den nya direktören för CAN tillträdde 5 februari 2019 och nya avdelningschefen på avdelningen Kommunikation & Samverkan tillträdde 1 december 2018.

CAN har under de senaste åren utvecklat sin verksamhet. En del av denna verksamhet är moms- och inkomstskattepliktiga och CAN har därför ytterligare anpassat sig till dessa förhållanden 2019.

Under våren 2019 aviserade fastighetsägaren på Klara Norra Kyrkogata 34 en kommande hyreshöjning på över 65 procent. Efter en diskussion gjordes en överenskommelse om tidigare avflyttning (befintligt kontrakt löpte till och 2020-12-31), mot att fastighetsägaren stod för flyttkostnader och bidrag till möbler i ny lokal.

Främjande av ändamål

Under 2019 utvärderades införandet av en webbaserad enkät som alternativ till den ordinarie pappersenkäten i CAN:s årliga nationella ANDT-undersökning bland skolelever. Utvärderingen visade inte på några genomgående skillnader i prevalenser, varken i årskurs 9 eller i gymnasiets år 2, med avseende på data-insamlingsmetod. De skillnader som fanns var små och i de allra flesta fall inte signifikanta. Sammantaget har införandet av en alternativ webbaserad enkät varit lyckad och skolorna kommer även fortsättningsvis ges möjligheten att välja om de vill besvara enkäten via webb eller som traditionell pappersenkät. Att erbjuda skolorna en möjlighet att välja om de vill svara på enkäten via webben är ett led i CAN:s arbete att bidra till en enklare hantering för skolorna och för att bidra till en mindre miljöpåverkan.

CAN är ett nationellt kompetenscentrum och ska vara relevant för hela landet därför är tillgänglighet ledordet för CAN:s kommunikation och har beaktats vid framtagandet av ny webbplats, i sociala medier, i våra nyhetsbrev och i vårt mediarbete. Användandet av rörliga bilder blir allt viktigare i de digitala kanalerna och under 2019 har vi utvecklat en basnivå med rörligt material i samband med alla rapportsläpp.

Styrelse

Styrelsen består av minst fjorton ledamöter. Regeringen utser en ledamot, tillika ordförande, samt ersättare för denne. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) utser två ledamöter med ersättare medan Vetenskapsrådet, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen vardera utser en ledamot samt ersättare. Årsmötet utser minst åtta ledamöter med ersättare. Dessutom har CAN:s personal rätt att utse en representant med ersättare. Styrelsen har sedan årsmötet 2019 haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter, utsedda av:

Regeringen

Yasmine Bladelius, ordförande

Folkhälsomyndigheten

Marie Risbeck

Socialstyrelsen

Eva Wallin

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)

Peter Allebeck och Andreas Björke

Vetenskapsrådet

Johan Franck

Årsmötet

Lena Josefsson, KSAN

Irma Kilim, IOGT-NTO

Kerstin Källander, Verdandi

Kerstin Damström Thakker, Alkoholpolitiskt Forum

Per-Olof Svensson, Sveriges Blåbandsförbund

Christine Helle, Riksidrottsförbundet

Maria Bergström, MHF

Kerstin Eriksson, Riksförbundet SIMON

CAN:s personal

Erica Sundin

Suppleanter, utsedda av

Regeringen

Anders Andersson

Folkhälsomyndigheten

Anna Bessö

Socialstyrelsen

Lina Pastorek

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)

Kruna Madunic och Jenny Cisneros Örnberg

Vetenskapsrådet

Agneta Öjehagen

Årsmötet

Gabriella Mattsson, Föräldraalliansen Sverige

Åsa Magnusson, RFMA

Isabelle Benfalk, UNF

Carina Wrängebo, RFSL

Margareta Nyström, FMN

Mona Örjes, JUNIS

Kim Fagerholm, MHF-Ungdom

Johanna Gripenberg, Alkoholpolitiskt Forum

CAN:s personal

Clara Henriksson

Arbetsutskott

Styrelsens arbetsutskott har haft följande sammansättning: Yasmine Bladelius, Peter Allebeck, Lena Josefsson, Christine Helle och Irma Kilim.

Revisorer

Ordinarie revisorer, utsedda av

Länsstyrelsen i Stockholms län

Gunnar Svanfeldt

Årsmötet

Aukt. revisor Johan Rönkvist, PwC
Valeri Surell, MHF

Revisorssuppleanter, utsedda av

Länsstyrelsen i Stockholms län

–

Årsmötet

Aukt. revisor Erik Albenius, PwC
Tore Andersson, IOGT-NTO

Anslutna organisationer

Stadgarna ger varje ansluten organisation rätt att representeras av fem ombud vid årsmötet. Varje organisation äger en (1) röst. Samtliga ombud äger yttranderätt.

Samtliga anslutna organisationer vid utgången av 2019 finns på bilaga 2.

Årsmöte

Till årsmötet äger varje ansluten organisation, oberoende av medlemsantal, rätt att delta med fem ombud vid årsmötet. Varje organisation äger en (1) röst. Samtliga ombud äger yttranderätt.

Årsmöte hölls den 28 maj 2019 i Stockholm. Vid årsmötet deltog 33 röstberättigade ombud, styrelsen, särskilt inbjudna samt CAN:s personal.

Kansli

Under större delen av verksamhetsåret har 27 personer, 15 kvinnor och 12 män, arbetat på kansliet.

I februari tillträdde Charlotta Rehnman Wigstad som ny direktör. På avdelningen Kommunikation & Samverkan avslutade Annika Andersson sin tjänst och på Administrationen gick Britta Grönlund i pension. Då biblioteket avslutat sin verksamhet

erbjöds den kvarvarande bibliotekarien en tjänst som handläggare för att ersätta pensionsavgången på den administrativa avdelningen. Det har funnits en vakans på avdelningen Kommunikation & Samverkan under större delen av året.

På avdelningen Analys & Metod disputerade Tony Nilsson den 29 mars och blev från 1 maj utredare med forskningskompetens. För fullständig lista på anställda under verksamhetsåret 2019, se bilaga 3.

Personalutveckling under året – interna och externa talare

5 februari	Marie Montin – Länsstyrelsernas uppdrag gällande ANDTS
19 februari	Kick off med syfte att blicka framåt
2 april	Bitte Modin och Sara B Låftman från Stockholms universitetet föreläste om Betydelsen av skolans villkor för svenska ungdomars psykiska ohälsa i efterdyningarna av 90-talets skolreformer
16 april	Trygghetsrådet TRS – processen kring ett projekt för verksamhets- och kompetensutveckling
22 maj	Mats Ramstedt – CAN:s forskningsverksamhet
12 november	Siri Thor och Isabella Gripe – hur skolundersökningen går till och hur anonymiteten säkras.
25 november	Workshop kring att arbeta i öppet landskap

Det framkom i 2018 års medarbetarenkät att det upplevdes att informationen om vad som händer på CAN är bristfällig och att ledarskapet är otydligt. Åtgärdsplanen har innefattat tex mer strukturerade personalmöten och APT. Personal blir också inbjudna till vissa av ledningsgruppens möten för att diskutera utvalda strategifrågor. Kontakten med Trygghetsrådet TRS är permanentad och en förstudie har gjorts inför ett framtida projekt.

En individuell kompetensutvecklingsplan har diskuterats med all personal i samband med medarbetarsamtalen. Det har även gjorts gemensamma kompetensutvecklingar, bland annat genom att flera från CAN deltog i konferensen Förebygg.nu. Personal har under året deltagit på olika kurser, konferenser och seminarier i utbildningssyfte och under dessa fått möjlighet till kompetensutveckling, se bilaga 4.

Administration och ekonomi

2019 var det år då CAN fullt ut hade en moms- och inkomstskattemässig status. Detta har tagit mycket tid, framförallt för redovisningsekonomen, men även för andra som behöver redovisa både tid och projekt på ett annat sätt än tidigare.

På grund av liten efterfrågan på bibliotekets tjänster, samt att hyran på lokalerna höjts med 30 procent, togs 2018 beslutet att stänga biblioteket för allmänheten vid årsskiftet 2018/19, i samband med att en av bibliotekarierna gick i pension

hösten 2018. I juni 2019 återlämnades biblioteksytan till hyresvärden.

Under 2019 aviserade hyresvärden en höjd hyra med 65 % från och med 2021. Hyresvärden erbjöd oss att lösa kontraktet tidigare (då det fanns en ny hyresgäst som ville ha lokalerna) och även stå för kostnader för flytt och nya möbler. Vi började därför se oss om efter nya lokaler och sommaren 2019 skrev vi kontrakt på lokalen på Östgötagatan 90. En stor del av hösten ägnades åt planering och förberedelser inför den kommande flytten i januari 2020.

CAN har under året administrerat Systembolagets Alkoholforskningsråd och Svenska Spels forskningsråd.

Representation

CAN är representerat i olika organisationer, nätverk och styrelser. Detta är väsentligt för att kunna följa med i utvecklingen på olika områden samt för att få kunskaper och information som kan vara till nytta för CAN och medlemsorganisationerna.

Ansvars och Gunnar Nelkers Hedersstiftelse

Charlotta Rehnman Wigstad, ledamot
Isabella Gripe, ersättare

Centralförbundet för socialt arbete

Sara Kristensson, ledamot och representant
Kristoffer Odö, ersättare och representant
Lena Josefsson, representant

Föreningen fruktdrycker

Irma Kilim, representant
Daniel Carlyrd, representant

Nationella nätverket för folkhälsodata

Isabella Gripe

Samrådsgruppen för narkotikafrågor

Ulf Guttormsson
Isabella Gripe

Stiftelsen MHF:s fond för trafiksäkerhet

Charlotta Rehnman Wigstad, ledamot
Björn Trolldal, ersättare

Resultat och ställning

För verksamhetsåret 2019 har CAN genom avtal med staten erhållit statsbidrag om 19 235 tkr (20 500).

1 265 tkr återbetalas av erhållet statsbidrag 20 500.

Intäkterna utöver samtliga statsbidrag uppgick till 15 501 tkr (12 768).

Personalkostnaderna uppgick till 19 210 tkr (19 824).

Resultat efter finansiella poster uppgår till 856 tkr (-256 tkr). Årets resultat 856 tkr balanseras.

I övrigt hänvisas till bifogade resultaträkning, balansräkning och noter.

Alla belopp är uttryckta i tkr. Belopp i parentes hänvisar till föregående år, 2018.

Flerårsöversikt

	2019	2018	2017	2016	2015
Statsbidrag	19 235	20 500	19 800	16 500	16 800
Nettoomsättning/ medlemsavg.	15 501	12 768	14 811	15 274	19 295
Föreningens kostnader	33 720	33 553	35 225	31 798	36 050
Årets resultat	856	-256	583	39	83
Balansomslutning	14 829	12 725	10 918	13 114	11 579
Soliditet	49%	51%	61%	56%	63%

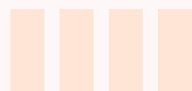
Förändring av eget kapital

2019	CAN Allmänna Garantifond	Balanserade medel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans	3 683	3 015	-256	6 442
Omföring av fg. års resultat	0	-256	256	0
Årets resultat	0	0	856	856
Utgående balans	3 683	2 759	856	7 298

Resultaträkning (tkr)	Not	2019	2018
Föreningens intäkter			
Medlemsavgifter		22	23
Statsbidrag	2	19 235	20 500
Nettoomsättning	3	15 479	12 745
Summa föreningens intäkter		34 736	33 268
Föreningens kostnader			
Övriga externa kostnader	4	-14 510	-13 730
Personalkostnader	5	-19 210	-19 824
Summa föreningens kostnader		-33 720	-33 554
Verksamhetsresultat		1 016	-286
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		51	30
Summa resultat från finansiella investeringar		51	30
Resultat efter finansiella poster		1 067	-256
Skatt		-211	0
Resultat efter skatt		856	-256
Årets resultat		856	-256

Balansräkning (tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 035	1 486
Aktuella skattefordringar		90	308
Övriga fordringar		0	1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6	1 195	1 310
Summa kortfristiga fordringar		5 320	3 105
Kassa och bank			
Kassa och bank	9	9 509	9 620
Summa omsättningstillgångar		9 509	9 620
Summa tillgångar		14 829	12 725
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
CANs allmänna garantifond		3 683	3 683
Balanserade medel		2 760	3 015
Årets resultat		856	-256
Summa eget kapital		7 299	6 442
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 211	949
Övriga kortfristiga skulder		1 274	1 677
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	7	2 205	714
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8	1 840	2 943
Summa kortfristiga skulder		7 530	6 283
Summa eget kapital och skulder		14 829	12 725

Noter

Not 1

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enligt med årsredovisningslagen och BNFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade från fg år.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Intäkter i form av bidrag intäktsförs när villkoren för bidraget är uppfyllda. Om bidraget avser en bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Medlemsavgifter

Omfattar inbetalningar för medlemskap i föreningen. Medlemsavgift redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Leasing

Föreningens samtliga leasingavtal redovisas som operationella, d v s leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Inkomstskatt

I årets skattekostnad ingår, den skattepliktiga verksamhetens, skatt som avser årets skattepliktiga resultat och del av tidigare års inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Föreningens inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

I den mån föreningen bedriver näringsverksamhet är huvudregeln att näringsverksamheten är skattepliktig. Näringsverksamhet kan undantas från skatteplikt om den har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller är hävdvunnen finansieringskälla. Även normalt sett skattepliktig näringsverksamhet kan i vissa fall undantas från beskattning om huvudsaklighetsprincipen är tillämplig.

Föreningen är befriad från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Kundfordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar.

Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

Avser inlutna projektmedel vilka ännu ej förbrukats. Kvarstående medel redovisas därför som skuld.

Definition av nyckeltal

Statsbidrag - Statsbidrag samt övriga bidrag från Socialdepartementet gällande tillfälliga projekt.

Nettoomsättning - Verksamheter inom utbildning, bibliotek, tidningen A&N, rapporter, föreläsningar, forskning, utredningar och analyser

Balansomslutning - tillgångar, skulder och eget kapital

Soliditet justerat eget kapital i procent av hela balansomslutningen

Belopp i tkr	2019	2018
Not 2 Intäkter statsbidrag		
Statsbidrag	19 235	20 500
Uppdrag från socialdepartementet	0	0
Summa	19 235	20 500

Not 3 Nettoomsättning

Intäkter forskningsbidrag (Systembolagets Alkoholforskningsråd)	934	1 456
Intäkter kurser, rapporter, föreläsningar, övrigt	583	276
Intäkter tidskriften Alkohol & Narkotika	235	130
Intäkter undersökningar/analyser	10 620	8 176
Intäkter forskning (Kaolinska Institutet)	3 107	2 707
Summa	15 479	12 745

	2019	2018
Not 4 Övriga externa kostnader		
Lokalhyra och el	3 760	4 064
Städning	176	182
Underhåll o reparationer	55	110
Förbrukningsinventarier	682	618
Övriga lokalkostnader	128	95
Resor	298	416
Marknadsföring/konferenser	736	704
Övriga kontorskostnader	8 675	7 541
Summa	14 510	13 730

Not 5 Personalkostnader

Medelantalet anställda har uppgått till:

Kvinnor	15	15
Män	12	13
Summa	27	28

Könsfördelning ledande befattningshavare:

Kvinnor	3	2
Män	2	3
Summa	5	5

Könsfördelning styrelsel:

Kvinnor	11	7
Män	4	8
Summa	15	15

Vid uppsägning från föreningens sida är direktören, utöver lönen under uppsägningstiden berättigad till en engångsersättning motsvarande sex månadslöner.

Lön och ersättningar har uppgått till:

Styrelsen och direktören	1 063	980
Övriga anställda	11 788	12 201
Summa löner och ersättningar	12 851	13 181

	2019	2018
Sociala avgifter enligt lag och avtal	4 364	4 526
Pensionskostnader	1 649	1 585
Summa löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	18 864	19 292
Övriga personalkostnader	346	532
Summa	19 210	19 824

Not 6 Förutbet kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda hyror	893	1027
Övriga förutbetalda kostnader	302	283
Summa	1195	1310

Not 7 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

Forskningsprojekt Systembolagets Alkoholforskningsråd 2019	820	295
Socialstyrelsen	120	0
Övriga projekt, Sri Lanka	0	19
Monitor, alkohol	0	400
Ej utnyttjat statsbidrag	1 265	0
Summa	2 205	714

Not 8 Upplupna kostnader och förutbet intäkter

Upplupna semesterlöner	394	495
Upplupna sociala avgifter	124	155
Löneskatt pensionsavgifter	393	402
Övriga upplupna kostnader	384	610
Övriga upplupna intäkter	545	1281
Summa	1 840	2 943

Not 9

Ställda säkerheter

Inteckning – hyresgaranti om 1 204 600 kr	1205	0
Summa	1205	0

Bilaga 1. Kurser, utbildningar, konferenser

18 januari	presenterade Ulf Guttormsson ANDT-situationen i Dalarna, Tällberg
22 januari	deltog Charlotta Eskilson i Formas, Fortes och Vetenskapsrådets hearing kring implementeringsplanen för Plan S
22 januari	presenterade Mats Ramstedt Den svenska RARHA-rapporten, för IOGT:s ledning, Stockholm
23 januari	presenterade Clara Henriksson vid slutkonferens för ILFA – slutkonferens, Kalmar
4 februari	föreläste Kristofer Odö om ANDT på schemat, Skellefteå
12 februari	deltog Birgitta Spens och Sara Kristensson i SILC-möte på Länsstyrelsen
13 februari	presenterade Ulf Guttormsson ANDT-utvecklingen i Sverige och Charlotta Eskilson CAN, Drugsmart och Ungas frågor för Pensionerade Farmaceuters Förbund vid ett studiebesök på CAN
13 februari	deltog Clara Henriksson och Kristofer Odö i konferensen Spela roll - små barn i familjer där någon dricker för mycket
14 februari	deltog Sara Kristensson i Nätverk om metoder, MFoF
20 februari	föreläste Kristofer Odö om ANDT på schemat, Sundsvall
20 februari	föreläste Mats Ramstedt vid CPF:s kurs om Beroendetillstånd, Eskilstuna
22 februari	besökte Charlotta Rehnman Wigstad medlemsorganisationen UNF
22 februari	besökte Charlotta Rehnman Wigstad medlemsorganisationen NBV
23 januari	deltog Mia Sundelin på ILFA slutkonferens i Kalmar län
13 mars	deltog Birgitta Spens och Sara Kristensson i nätverksmöte i Göteborg med Länsstyrelserna i storstäderna och Jämtland
19 mars	modererade Kristofer Odö CSA:s konferens ”Konsten att vara socialarbetare”, Stockholm
20 mars	deltog Julius von Wright på Organisationspressdagen 2019
21 mars	presenterade Johan Svensson och Martina Zetterqvist fokusrapporten <i>Spel om pengar bland unga</i> och Charlotta Rehnman Wigstad modererade vid Café CAN
21 mars	presenterade Björn Trolldal Monitormetodik och resultat för Systembolagets analysavdelning med flera
25-26 mars	deltog Kristofer Odö och var föredragande, Stödgruppsledarföreningen SGLF
26 mars	medverkade Charlotta Rehnman Wigstad i ett panelsamtal på ESO-seminarium: <i>Behövs en ny folkhälsopolitik?</i>
27-28 mars	deltog Birgitta Spens i Fördjupningsdagar G8-nätverk i Stockholm
27 mars	presenterade Mats Ramstedt Konsekvenser av ANDT – en viktig del för att synliggöra problemet, för Länsstyrelsen, Hasselbacken
28 mars	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet samt narkotikautvecklingen bland ungdomar, på en Sydlänskonferens
29 mars	deltog Charlotta Rehnman Wigstad på ett möte med Systembolagets VD Magdalena Gerger
9 april	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet samt ANDT-utvecklingen i befolkningen för kommunala samordnare från Västra Götalands län

9 april	presenterade Siri Thor När huvudet bultar och magen värker för Västra Götalands-representanter
9 april	presenterade Björn Trolldal erfarenheter från ILFA-arbetet i Kalmar län för Västra Götaland, Långholmen
10 april	modererade och föreläste Kristofer Odö för Familjecentralerna i Sollentuna
11 april	presenterade Martina Zetterqvist CAN på Stockholms universitets Karriärdag för Samhällsanalytiker
11 april	föreläste Tony Nilsson via webben för IOGT-NTO. Tema kartläggning och uppföljning, Stockholm
11 april	presenterade Björn Trolldal Monitormetodiken och resultat för Finansdepartementet
15 april	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet för Hålså Folkhögskola
16 april	föreläste Kristofer Odö om Ungdomar och cannabis, Malmö
24 april	presenterade Johan Svensson tillsammans med Mikaela Lindeman Marknadsföring av alkohol i sociala medier och Charlotta Rehnman Wigstad modererade på Café CAN
24 april	presenterade Tony Nilsson sin avhandling för CAN:s styrelse, Stockholm
25 april	deltog Charlotta Rehnman Wigstad på ett dialogmöte om ANDT på Folkhälsomyndigheten
24 april	deltog Kristofer Odö i inspelning av utbildningsfilm för Equemenia (Suntprat)
26 april	presenterade Isabella Gripe Skolelevers drogvanor för Moderaterna, Stockholm
29 april	var Johan Svensson kommentator på konferensen Reglering, prevention och behandling av spelproblem i Stockholm
29 april	modererade Mia Sundelin Spelkonferens, Stockholms universitet
3 maj	presenterade Ulf Guttormsson ANDT-situationen bland unga vid konferensen Ungdomar och cannabis, Uppsala
3 maj	var Kristofer Odö moderator och föreläsare vid konferensen Ungdomar och cannabis, Uppsala
7 maj	presenterade Martina Zetterqvist Fokusrapport nr 2 och Skolelevers drogvanor på Beroendedagen i Umeå, anordnad av Länsstyrelsen Västerbotten & Region Västerbotten
7 maj	presenterade Johan Svensson Online Marketing of Alcohol, Umeå, FoU-Västerbotten
8 maj	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet för SLUSS- och MILK-nätverken (Länsstyrelserna, SKR, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen)
8 maj	presenterade Mats Ramstedt Småkommuners ANT-situation och förebyggande arbete – är det annorlunda än i större kommuner?
9 maj	deltog Charlotta Eskilson i nätverksträff för Expertnätverket för specialbibliotek, tema informationsökning och omvärldsbevakning
10 maj	presenterade Ulf Guttormsson Om cannabis för Nationella cannabisnätverket, Stockholm
10 maj	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet på workshop med Global Burden of Disease project

14 maj	presenterade Mats Ramstedt Alkohol och narkotika bland unga idag - Hur ser förekomsten ut och vad ser vi för trender?, SKL
14 maj	deltog Sara Kristensson i Nätverk om metoder arrangerat av MFoF
15 maj	presenterade Ulf Guttormsson Om cannabis på beroendebildning på Centrum för psykiatriforskning, Stockholm
16-17 maj	modererade Julius von Wright Systembolagets forskarkonferens
16 maj	deltog Martina Zetterqvist på ett lunchseminarium om alkoholskatten anordnat av Sprit & Vinleverantörsföreningen, SVL
16-17 maj	deltog Charlotta Rehnman Wigstad, Jonas Raninen, Mats Ramstedt och Björn Trolldal på Systembolagets årliga alkoholforskningskonferens på Skarpö
21 maj	deltog Birgitta Spens och Sara Kristensson i SILC-möte på CAN
21 maj	utbildade Björn Trolldal telefonintervjuare i Monitorprojektet, samt möte med arbetsledning, Norstat, Linköping
22 maj	presenterade Anna Englund avdelningen Analys & Metod för nya länsombud, CAN
4 juni	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad narkotikautvecklingen på möte med den nationella myndighetssamverkansgruppen för ANDT-frågor
10-12 juni	deltog Ulf Guttormsson och Julius von Wright i Stockholm Criminology Symposium
12 juni	deltog Charlotta Rehnman Wigstad på möte med den Centrala samverkansgruppen doping (CSG)
13 juni	deltog Charlotta Eskilson i SFIS vårkonferens 2019 Forskningsdata i praktiken - behov, lösningar och framtid
14-15 juni	deltog Daniel Carlyd i Järvaveckan för att undersöka eventuellt framtida deltagande av CAN
26 juni	deltog Daniel Carlyd i möte med AMD
30 juni-5 juli	deltog och planerade Daniel Carlyd tre seminarier samt Soberian under Almedalsveckan
2-4 juli	medverkade Charlotta Rehnman i fem arrangemang i Almedalen (två moderatorsuppdrag och tre föreläsningar, Forte, U-Fold och CAN)
2 juli	presenterade Mats Ramstedt Alkoholproblem ur ett brett anhörigperspektiv - resultat från CAN:s studie Vanor och Konsekvenser, Almedalen
3 juli	presenterade Martina Zetterqvist Tobaksvanor i Sverige i Almedalen
3 juli	modererade Mia Sundelin Almedalsseminarium för Svenska Spels forskningsråd
3 juli	presenterade Mats Ramstedt Hur många barn växer upp i missbruksmiljö och hur mår dom?, Almedalen
4 juli	modererade Sara Kristensson KULA-seminarium, Almedalen
8-10 augusti	deltog Birgitta Spens och Clara Henriksson på festivalen Way out West, Göteborg
22 augusti	presenterade Björn Trolldal lokala data inför Östergötlands kommuner på möte i Linköping, arrangerat av Länsstyrelsen Östergötland
3 september	föreläste Marie Montin om ANDT, organisation och arbete i Sverige på Grundkurs ANDT, Tollare folkhögskola

4 september	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet och ANDT-utvecklingen i befolkningen på CAN:s grundkurs på Tollare Folkhögskola
4 september	presenterade Tony Nilsson på Narkotikakonferens. Två teman; cannabis samt lokal kartläggning, Växjö
9 september	föreläste Mats Ramstedt vid CPF:s kurs om Beroendetillstånd, Eskilstuna
11 sept	deltog Daniel Carlryd på Invigning för Nytt forskningscentrum för civilsamhälle
12 sept	höll Erica Sundin presentationen <i>Socioekonomiska skillnader i beroende och utsatthet för andras användning av alkohol, narkotika och tobak.</i> Beroendedagen, Expo Medica
13 sept	hade Björn Trolldal möte med representant från Tullverket för informations- och erfarenhetsutbyte, Stockholm
16 sept	deltog Birgitta Spens och Sara Kristensson i SILC-möte på IQ
24 sept	föreläste Kristofer Odö om Ungdomar och droger, Halmstad
25 sept	presenterade Ulf Guttormsson CAN vid Nationellt Forensiskt Centrums sektionsdag, Linköping
25 sept	medverkade Charlotta Rehnman Wigstad i ett panelsamtal om cannabis på ett frukostseminarium arrangerat av Forte
25 sept	presenterade Tony Nilsson på Fyrlänskonferens. Tema; preventionsindex och indikatorer, Skellefteå
26 sept	utbildade Björn Trolldal telefonintervjuare i Monitorprojektet, samt möte med arbetsledning, Norstat, Linköping
27 sept	höll Jonas Raninen en föreläsning med titeln Unga dricker mindre – spelar det någon roll? under vetenskapsfestivalen Forskarfredag
27 sept	presenterade Marie Montin CAN och KULA i möte med länsnätverk inom ANDT i Uppsala
27 sept	modererade Julius von Wright vid Systembolagets ForskarFredag
2 oktober	presenterade Ulf Guttormsson Vad är CAN:s rapporteringssystem om droger (CRD) vid CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
2-3 oktober	medverkade Charlotta Rehnman Wigstad och Sara Kristensson på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
2-3 oktober	presenterade Marie Montin KULA vid CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
2-3 oktober	Birgitta Spens, Daniel Carlryd och Clara Henriksson planerade och deltog på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
2 oktober	presenterade Björn Trolldal Monitorprojektet på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
3 oktober	presenterade Isabella Gripe Skolelevers drogvanor på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm

3 oktober	presenterade Siri Thor När huvudet bultar och magen värker på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
3 oktober	presenterade Anna Englund ESPAD-projektet på CAN:s nätverkskonferens för länsombud och medlemsorganisationer, Stockholm
4 oktober	presenterade Ulf Guttormsson Cannabisutvecklingen för Länsstyrelsen Värmland, Loka Brunn
7 oktober	höll Jonas Raninen en föreläsning kring Ungdomars alkoholkonsumtion på IQ
7-8 oktober	deltog Erica Sundin, Isabella Gripe och Siri Thor på nätverksmöte: <i>Styrning, praktik och forskning: Om frivillig och tvångsbaserad hantering av personer med missbruk idag, igår och i morgon</i> , Sonad, Göteborg
7 oktober	deltog Charlotta Rehnman Wigstad på möte med nationella samverkansgruppen för narkotikafrågor
7 oktober	modererade Mia Sundelin Svenska Spels forskningsråds forskningsdag
8 oktober	föreläste Charlotta Rehnman Wigstad om narkotikautvecklingen i befolkningen på ett frukostseminarium på Statens Institutionsstyrelse
8 oktober	presenterade Isabella Gripe Skolelevs drogvanor på pressträff på Social resursförvaltning, Social utveckling, Göteborg
10 oktober	deltog Björn Trolldal i möte med Rundabordsgruppen som består av representanter från Systembolaget, olika myndigheter och bransch på Tullverket
11 oktober	deltog Kristofer Odö i arrangerandet av JUNIS konferens
14 oktober	presenterade Marie Montin CAN och KULA i möte med länsnätverk inom ANDT i Örebro
16 oktober	deltog Charlotta Rehnman Wigstad på möte med den Centrala samverkansgruppen dopning (CSG)
17 oktober	deltog Kristofer Odö vid forskningsdag på SU, "Ungdomar, alkohol och cannabis"
17 oktober	deltog Daniel Carlyd i Forskarseminarium inom ANDT-området
18 oktober	modererade Charlotta Rehnman Wigstad Café CAN om anhöriga
18 oktober	presenterade Anna Englund skolundersökningarna (inkl. ESPAD) för delegation från Socialdepartementet på CAN
18 oktober	deltog Daniel Carlyd i möte med Kronofogden om ANDT
18 oktober	deltog Daniel Carlyd i möte om studieplaner med NBV
22 oktober	presenterade Tony Nilsson på grundutbildning för kommunala drogsamordnare. Tema; mäta ANDT-utvecklingen, Stockholm
23 oktober	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad CAN:s verksamhet på utbildning för kommunala samordnare
23-24 okt	genomförde Mia Sundelin en utbildning för utbildare i stärkt barn- och familjeperspektiv inom missbruks- och beroendevården
23 oktober	var Birgitta Spens process- och workshopleddare på Jag brinner, Gävle
23 oktober	deltog Daniel Carlyd i möte med MFoF om samarbete-samverkan med idéburen sektor inom ANDT och föräldraskapsstöd
24 oktober	föreläste Kristofer Odö om Barn som anhöriga, Linköping

30 oktober	föreläste Mia Sundelin i Västerås om stärkt barn och familjeperspektiv inom missbruks- och beroendevården
5 november	presenterade Charlotta Rehnman Wigstad ANDT-utvecklingen i Sverige på konferens för samordnare, alkoholhandläggare, brottsförebyggare och poliser i kommunerna i Södermanlands län
6 november	presenterade Mats Ramstedt Alkohol- och narkotikaproblem - aktuella trender i Sverige, Linnéuniversitetet, Växjö
7-8 nov	deltog Mats Ramstedt och Daniel Carlyrd i SADs vetenskapliga konferens, Skövde
13 nov	presenterade Ulf Guttormsson ANDT-trender på Förebygg.nu, Göteborg
13-14 nov	deltog Tony Nilsson i panelsamtal på konferensen Förebygg.nu. Tema; småkommuner och ANDT samt spel, Göteborg
13 nov	föreläste Kristofer Odö om ANDT på schemat på konferensen Förebygg.nu, Göteborg
13-14 nov	poddade Clara Henriksson från Förebygg.nu
16 nov	presenterade Ulf Guttormsson Debutåldersutvecklingen för CAN:s styrelse
18 nov	tog CAN emot en delegation från Socialdepartementet
18 nov	presenterade Mats Ramstedt Aktuellt om alkoholkonsumtionen i Sverige – samtidig användning av andra substanser och aktuella trender i Sverige, Sveriges företagshälsor, Stockholm
18 nov	presenterade Björn Trolldal Monitordata för representanter från Socialdepartementet vid besök hos CAN
19 nov	deltog Daniel Carlyrd i regional träff med medlemsorganisationer i Jämtland, Östersund
20 nov	föreläste Mia Sundelin i Härnösand om stärkt barn och familjeperspektiv inom missbruks- och beroendevården
26 nov	deltog Birgitta Spens och Sara Kristensson i SILC-möte på Systembolaget
3 december	presenterade Martina Zetterqvist ANDT-erfarenheterna i Region Kalmar län, i Oskarshamn, anordnat av regionens Länsstyrelse
3 december	deltog Daniel Carlyrd i regional träff med medlemsorganisationer i Skåne, Malmö
4-5 dec	presenterade Johan Svensson Trender i spel om pengar bland unga och Marknadsföring av spel på sociala medier, Stockholm
10 december	presenterade Ulf Guttormsson Debutåldersutvecklingen för Socialdepartementet
11 december	modererade Charlotta Rehnman Wigstad Café CAN om Skolelevers drogvanor
11 december	presenterade Anna Englund rapporten Skolelevers drogvanor 2019 och deltog i panelsamtalet vid rapportsläppet på Café CAN
11 december	presenterade Mats Ramstedt Substance use and harm in Sweden - studies of the general population, Institutionen för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet
11 december	deltog Daniel Carlyrd i möte med MFoF om samarbete-samverkan med idéburen sektor inom ANDT och föräldraskapsstöd
17 december	presenterade Björn Trolldal rapporten om resandeförsel och köp av smugglad alkohol för Socialdepartementet

Bilaga 2. Anslutna organisationer vid utgången av 2019

- Alkoholpolitiskt forum
- Arbetarnas bildningsförbund
- Cancerfonden
- Drogfri uppväxt
- FAS-föreningen
- Föreningen Sveriges socialchefer
- Föräldraalliansen Sverige
- Hassela solidaritet
- Hela människan
- Hjärt-Lungfonden
- IOGT-NTO
- Junis – IOGT-NTO:s Juniorförbund
- Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor
- Lions Clubs International
- LP-verksamheten
- Länkens kamratförbund
- Motorförarnas helnykterhetsförbund
- MHF-ungdom
- Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet
- Nykterhetsrörelsens scoutförbund
- Riksförbundet anhöriga mot droger
- Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter
- Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- & narkotikabrukare
- Riksförbundet föräldraföreningen mot narkotika
- Riksförbundet hem och skola
- Riksförbundet mot alkohol- och narkotikamissbruk
- Riksförbundet narkotikafritt samhälle
- Riksförbundet SIMON. Svenskar och invandrare mot narkotika
- Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner
- Riksidrottsförbundet
- RiksKRIS
- Svenska frisksportförbundet
- Svenska narkotikapolisföreningen
- Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran
- Sveriges Blåbandsförbund
- Sveriges Blåbandsungdom
- Sveriges kommuner och regioner
- Sverok – Spelhobbyförbundet
- Sällskapen Länkarnas riksförbund
- Unga drogförebyggare
- Unga Örnars riksförbund
- Ungdomens nykterhetsförbund
- Verdandi
- VITA Nykter
- Yrkesföreningar mot tobak

Bilaga 3. Anställda under 2019

Andersson Annika	Utbildningsansvarig, avslutade sin anställning 31 mars
Carlryd Daniel	Organisationssamordnare
Englund Anna	Utredare
Eskilson Charlotta	1:e bibliotekarie, handläggare fr o m 1 juli
Fredriksson, Anna	Vikarierande redaktör Alkohol & Narkotika 15 maj – 31 december
Gripe Isabella	Utredare, doktorand
Grönlund Britta	Sekreterare, pension 31 juli
Guttormsson Ulf	Avdelningschef, Analys & Metod
Henriksson Clara	Samordnare
Hjärtström Jimmie	Webbansvarig
Kristensson Sara	Avdelningschef, Kommunikation & Samverkan
Landberg Jonas	Utredare med forskningskompetens
Larm Peter	Utredare med forskningskompetens, avslutade sin tjänst 12 augusti
Leifman Håkan	Direktör, avslutade sin tjänst 4 februari
Nilsson Tony	Utredare, doktorand. Utredare med forskningskompetens fr.o.m. 1 maj
Odö Kristofer	Samordnare
Ramstedt Mats	Forskningsansvarig
Raninen Jonas	Utredare med forskningskompetens
Rehnman Wigstad Charlotta	Direktör fr.o.m. 5 februari
Selleby Lena	Redovisningsekonom
Spens Birgitta	Samordnare
Sundelin Mia	Administrativ chef
Sundin Erica	Utredare, doktorand
Svensson Johan	Utredare med forskningskompetens
Thor Siri	Utredare, doktorand
Trolldal Björn	Utredare med forskningskompetens
Zetterqvist Martina	Utredare
von Wright Julius	Chefredaktör, Alkohol & Narkotika, föräldraledig 15 maj – 31 december.

Bilaga 4. Kompetensutveckling under 2019

30 januari – 8 februari	deltog Isabella Gripe i kursen Biostatistik II, Karolinska Institutet
30 januari – 6 februari	deltog Siri Thor i en doktorandkurs på KI: Biostatistics II, Logistic regression for epidemiologists
29 mars	disputerade Tony Nilsson vid Karolinska Institutet, Stockholm
8 april – 10 juni	deltog Isabella Gripe i kursen Methods for Statistical Analysis, Karolinska Institutet
8-17 maj	deltog Erica Sundin och Siri Thor i doktorandkursen Epidemiology III: Analysis and interpretation of epidemiological data, Karolinska Institutet
17-19 juni	deltog Anna Englund i facklig grundkurs hos Unionen
2-4 sept	deltog Daniel Carlyrd och Sara Kristensson i Grundkurs ANDT, Tollare Folkhögskola
10 sept	deltog Anna Englund i workshop/utbildning i programvaran Microsoft Teams hos CAN:s IT-leverantör ByBrick
14 sept	deltog Jimmie Hjærtström och Sara Kristensson i utbildning om EU:s webbdirektiv WCAG
16-27 september	deltog Erica Sundin i kursen Biostatistik II: Logistisk regression för epidemiologer, Karolinska Institutet
23-24 september	deltog Anna Englund, Birgitta Spens och Björn Trolldal i en kurs i praktisk projektledning arrangerad av Academic House
11 oktober	hölls utbildningsdag 1 för ledningsgruppen på CAN
11 oktober	deltog Charlotta Eskilson i Workshop i litteratursökning till systematiska översikter
14-15 okt	deltog Johan Svensson i seminariet Gambling marketing on Social media in Sweden
22-24 okt	deltog Sara Kristensson i Grundkurs för kommunala ANDT-samordnare arrangerad i samarbete med Länsstyrelserna
23-24 okt	deltog Tony Nilsson i Projektledarutbildning, Academic House, Stockholm
13-14 nov	deltog ett flertal ur personalen på konferensen Förebygg.nu, Göteborg
22 nov	hölls utbildningsdag 2 för ledningsgruppen på CAN
27-29 nov	deltog Daniel Carlyrd och Sara Kristensson i Grundkurs ANDT del 2, Tollare Folkhögskola
5 december	deltog Erica Sundin i kursen Att göra en systematisk översikt – en introduktion, SBU
6 december	deltog Anna Englund en kurs i kreativa Workshops hos Academic House

C.A.N